

ІННОВАЦІЇ В МЕДИЦИНІ, МЕДИЧНА ОСВІТА ТА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СТІЙКІСТЮ СИСТЕМ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції

23 квітня 2026 року

**Medical innovation, medical education and public
management of healthcare system sustainability**

Collection of Materials
All-Ukrainian Scientific and Practical Conference

April 23, 2026

**Вінниця / Vinnytsia
2026**

ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ДНІПРОВСЬКИЙ ІНСТИТУТ МЕДИЦИНИ ТА ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я»
ОДЕСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КИЇВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» НАПН УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ ТА УПРАВЛІННЯ
ВІННИЦЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМ. АКАДЕМІКА Д. К. ЗАБОЛТНОГО
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ПОРТАЛ»
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО «УКРАЇНСЬКА ШКОЛА АРХЕТИПІКИ»
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА МОЛОДІЖНА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «МОЛОДІЖНА ІНІЦІАТИВА МІСТ»
АНАЛІТИЧНО-КОНСАЛТИНГОВИЙ ЦЕНТР ПУБЛІЧНОГО ВРЯДУВАННЯ І ПРАВА

ІННОВАЦІЇ В МЕДИЦИНІ, МЕДИЧНА ОСВІТА ТА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СТІЙКІСТЮ СИСТЕМ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції

23 квітня 2026 року

*Innovations in Medicine, Medical Education, and Public
Governance of Healthcare System Resilience*

Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference

April 23, 2026

Вінниця / Vinnytsia2026

*Рекомендовано до друку Приватним закладом вищої освіти
«Дніпровський інститут медицини та громадського здоров'я»
(протокол № 10 від 30 квітня 2026 року)*

Рецензенти

- КРИЗИНА Наталія**, професорка кафедри неврології, психіатрії та фізичної реабілітації Приватного вищого навчального закладу «Київський медичний університет», кандидатка медичних наук, докторка наук з державного управління, професорка;
- РАДИШ Ярослав**, професор кафедри управління та адміністрування комунального вищого навчального закладу «Вінницька академія неперервної освіти», кандидат медичних наук, доктор наук з державного управління, професор.

I-66 Інновації в медицині, медична освіта та публічне управління стійкістю систем охорони здоров'я: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції 23 квіт. 2026 р. / ПЗВО «Дніпровський інститут медицини та громадського здоров'я». – Вінниця, 2026. – 269 с.

Збірник містить матеріали науково-практичної конференції «Інновації в медицині, медична освіта та публічне управління стійкістю систем охорони здоров'я», яка відбулася 23 квітня 2026 року в Приватному закладі вищої освіти «Дніпровський інститут медицини та громадського здоров'я». У поданих тезах висвітлено ключові аспекти трансформації системи охорони здоров'я, зокрема питання забезпечення її стійкості, ефективності та адаптивності в умовах воєнних викликів, глобальних змін і повоєнного відновлення України.

Матеріали мають міждисциплінарний характер і відображають сучасні наукові підходи до впровадження інновацій у медичну практику, освіту та управління. Особливу увагу приділено пошуку нових моделей розвитку медичної галузі, цифровізації, міжгалузевій інтеграції, забезпеченню якості медичних і фармацевтичних послуг, а також питанням психічного здоров'я та гендерної рівності. Одним із завдань конференції було вшанування пам'яті загиблих наукових та науково-педагогічних працівників, яким присвячено окремі секції.

працівників, науковців, викладачів, здобувачів освіти, управлінців у сфері охорони здоров'я, а також для всіх, хто цікавиться сучасними тенденціями розвитку медицини та систем охорони здоров'я. Матеріали публікуються в авторській редакції. За достовірність інформації у публікаціях відповідальність несуть автори.

*Recommended for publication Private Institution of Higher Education
«Dnipro Institute of Medicine and Public Health»
(Protocol No 10 from April 30, 2026)*

Reviewers

- Nataliia KRYZYNA**, Professor at the Department of Neurology, Psychiatry and Physical Rehabilitation of the Private Higher Educational Establishment "Kyiv Medical University", PhD in Medical Sciences, Doctor of Sciences in Public Administration, Professor;
- Yaroslav RADYSH**, Professor at the Department of Management and Administration of the Municipal Higher Educational Establishment "Vinnytsia Academy of Continuing Education", PhD in Medical Sciences, Doctor of Sciences in Public Administration, Professor.

I-66 Innovations in Medicine, Medical Education, and Public Governance of Healthcare System Resilience: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference, April 23, 2026 / Private Institution of Higher Education «Dniproviskyi Institute of Medicine and Public Health». – Vinnytsia, 2026. – 269 s.

The collection contains materials from the scientific and practical conference "Innovations in Medicine, Medical Education, and Public Health Systems Resilience Management," which took place on April 23, 2026, at the Private Higher Education Institution "Dnipro Institute of Medicine and Public Health." The provided abstracts highlight key aspects of health system transformation, specifically addressing its resilience, efficiency, and adaptability in the face of wartime challenges, global changes, and Ukraine's post-war recovery.

The materials are interdisciplinary in nature and reflect contemporary scientific approaches to implementing innovations in medical practice, education, and management. Particular attention is paid to the search for new models of medical sector development, digitalization, cross-sectoral integration, ensuring the quality of medical and pharmaceutical services, as well as issues of mental health and gender equality. One of the tasks of the conference was to honor the memory of deceased researchers and faculty members, to whom dedicated sessions were devoted.

The materials in this collection are of scientific and practical interest to medical professionals, researchers, educators, students, and healthcare administrators, as well as to anyone interested in modern trends in the development of medicine and healthcare systems. The materials are published in the author's original edition. The authors bear full responsibility for the accuracy of the information in their publications.

ЗМІСТ / CONTENT

Вступне слово [<i>Introduction</i>]	15
Організаційний комітет конференції [<i>Conference organizing committee</i>]	16
Програма конференції [<i>Conference program</i>]	18

Секція 1 / Section 1

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ Й ІННОВАЦІЇ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

[*Trends in Medical Development and Innovation in Ukraine and Globally*] 21

БЛОКОННА Наталія, ЗАОНЕГІНА Інна / Nataliia BILOKONNA, Inna ZAONEHINA

Контроль активності протиантиаритмічних препаратів у пацієнтів з шлуночковими порушеннями ритму серця після перенесених мінно-вибухових травм [*Activity control of antiarrhythmic drugs in patients with ventricular arrhythmias following blast injuries*] 21

БОЯРЧУК Олена / Olena BOIARCHUK

Імунологічні предиктори ускладнень при хронічних захворюваннях [*Immunological Predictors of Complications in Chronic Diseases*] 25

БУТКО Вікторія, БАРБАШОВА Анастасія, БІЛИЧЕНКО Надія / Anastasiia BARBASHOVA, Victoriia BUTKO, Nadiia BILYCHENKO

Гігієна поводження з відходами в зоні бойових дій [*Waste Management Hygiene in Combat Zones*] 27

ГОЛЬДЕНБЕРГ Михайло / Mykhailo GOLDENBERG

Цифрові інструменти контролю безпечності косметичної продукції як елемент розвитку системи охорони здоров'я України [*Digital Safety Monitoring Tools for Cosmetic Products within the Evolution of Ukraine's Healthcare System*] 30

ГРУБНИК Ігор, ВЕЛИКИЙ Дмитро, ТРУТАЄВ Сергій / Ihor HRUBNYK, Dmytro VELYKYI, Serhii TRUTAYEV

Телефармація: перспективи розвитку в системі охорони здоров'я [*Telepharmacy: Development Prospects in the Healthcare System*] 33

ДЬОРКІН Андрій / Andrii DIORKIN

Взаємозв'язок мікробіому та імунної системи [*The interconnection between the microbiome and the immune system*] 36

ДЕМІХОВ Олексій, СУЛИМ Вікторія, ДЕМІХОВ Андрій / Oleksii DEMIKHOV, Viktoriia SULYM, Andrii DEMIKHOV Актуальні аспекти цифровізації громадського здоров'я в Україні [<i>Current Aspects of Public Health Digitalization in Ukraine</i>]	38
ЗАВГОРОДНЯ Оксана / Oksana ZAVHORODNIA Імунна відповідь на вакцинацію: лабораторні маркери ефективності [<i>Immune Response to Vaccines: Key Laboratory Markers</i>]	41
КИРИЛЕНКО Ольга / Olha KYRYLENKO Медична освіта на базі сучасних наукових даних – необхідна основа для доказової медицини задля подолання невиліковних наразі хвороб [<i>Medical Education Based on Modern Scientific Data as an Essential Foundation for Evidence-Based Medicine in Overcoming Currently Incurable Diseases</i>]	43
КОРОБЧИНСЬКА Наталія / Natalia KOROBCHYNSKA Медицина України та світу: сучасні проблеми медичних кадрів, перспективи розвитку [<i>Medicine in Ukraine and Globally: Contemporary Issues of the Healthcare Workforce and Prospects for Evolution</i>]	48
КРАВЧЕНКО Ганна / Hanna KRAVCHENKO Механізми державно-громадського партнерства у сфері реабілітації наркозалежних осіб [<i>Public-Civic Partnership in Drug Rehabilitation: Mechanisms and Strategies</i>]	52
ЛУГОВА Наталя, МАЛЮХ Олеся / Natalia LUHOVA, Olesia MALIUKH Диференційна діагностика вірусних і бактеріальних інфекцій у клінічній практиці [<i>Differential Diagnosis of Viral and Bacterial Infections in Clinical Practice</i>]	54
МЕЛІХОВ Назар / Nazar MELIKHOV Роль телемедицини у забезпеченні доступності медичних послуг в умовах кризових ситуацій [<i>The Role of Telemedicine in Providing Access to Healthcare Services in Crisis Environments</i>]	56
НАЙДА Ігор / Ihor NAIDA Портативна стеатометрія як інструмент раннього виявлення метаболічно асоційованої стеатотичної хвороби печінки: інноваційний потенціал українського ультразвукового апарата HandyUsound у системі турботи про здоров'я та зміцнення стійкості системи охорони здоров'я / [<i>Portable Steatometry as a Tool for Early Detection of Metabolic Dysfunction-Associated Steatotic Liver Disease: The Innovative Potential of the Ukrainian HandyUsound Ultrasound Device in the Healthcare System and Strengthening Health System Resilience</i>]	59

НАЙДА Ігор / Ihor NAIDA Комплексний аналіз чинників продуктивності: здоров'я співробітників як стратегічний актив і результат управління стійкістю систем охорони здоров'я / [Comprehensive Analysis of Productivity Drivers: Employee Health as a Strategic Asset and an Outcome of Health System Resilience Management]	63
ОТКИДАЧ Владислава / Vladyslava OTKYDACH Інтеграція бойових медиків із практичним досвідом у цивільну систему охорони здоров'я України [Integrating Combat Medics with Field Experience into the Civilian Healthcare Sector of Ukraine]	69
ПЕРШУТА Іванна / Ivanna PERSHUTA Фізична терапія у відновленні функції гомілковостопного суглоба після закритих переломів на амбулаторному етапі [Physical Therapy for the Restoration of Ankle Function Following Closed Fractures in an Outpatient Setting]	72
РОМАНЧЕНКО Едуард / Eduard ROMANCHENKO Цифрові інновації як чинник забезпечення стійкості системи охорони здоров'я України в умовах воєнного стану [Digital Innovations as a Factor in Ensuring the Resilience of Ukraine's Healthcare System Under Martial Law]	75
ТИМОШКОВ Максим / Maksym TYMOSHKOV Дискутабельні та невирішені питання у визначенні турнікетного синдрому [Debatable and Unresolved Issues in Defining Tourniquet Syndrome]	78
ФІЛІН Олександра / Oleksandra FILIN Роль фізичної терапії у відновленні ходьби у військовослужбовців після ампутації дистальних сегментів нижньої кінцівки [The Role of Physical Therapy in Restoring Gait in Military Personnel After Amputations of Distal Lower Extremity Segments]	80
ЧУЙКО Василь / Vasyl CHUIKO Вміст <i>Aerococcus Viridans</i> в біоценозі молочних залоз вагітних, породіль у нормі та при лактостазі [The Presence of <i>Aerococcus viridans</i> in the Mammary Gland Microbiota of Pregnant and Postpartum Women in Health and Lactostasis]	83

Секція 2 / Section 2

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФАРМАЦІЇ: ФАРМАЦЕВТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

*[Modern Trends in Pharmacy Development:
Pharmaceutical Technologies and Quality Assurance of Medicines]* 86

ЄФРЕМОВА Валерія / Valeriia YEFREMOVA

Інтеграція фармакології в клінічне мислення: новітні освітні підходи *[Integrating Pharmacology into Clinical Thinking: Modern Educational Approaches]* 86

КОНОВАЛОВА Олена, БІЛАН Ольга / Olena KONOVALOVA, Olha BILAN

Медико-фармацевтичний освітньо-науковий кластер як інноваційна модель інтеграції освіти, науки та практики в умовах цифровізації *[Medical-Pharmaceutical Educational and Scientific Cluster as an Innovative Model for Integrating Education, Science, and Practice in the Context of Digitalization]* 90

КУЦЕНКО Сергій, ОЛЬХОВСЬКА Анжела / Serhii KUTSENKO, Anzhela OLKHOVSKA

Цифрова трансформація фармацевтичного менеджменту: сучасні виклики та перспективи *[Digital Transformation in Pharmaceutical Management: Current Challenges and Future Outlook]* 94

ЧОРНА Ольга, ДЕМЧЕНКО Ірина, ЮДІНА Юлія / Olha CHORNA, Iryna DEMCHENKO, Yuliia YUDINA

Нанотехнології у створенні лікарських засобів *[Nanotechnologies in the Creation of Medicinal Products]* 97

Секція 4 / Section 4

МЕДИЧНА ОСВІТА ХХІ СТОЛІТТЯ: ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ, ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА МІЖГАЛУЗЕВА ІНТЕГРАЦІЯ

*[Medical Education of the 21st Century:
Innovative Models, Digital Transformation, and Cross-sectoral Integration]* 101

БЛОКОННА Наталія, СТЕЦЮРА Валентина / Nataliia BILOKONNA, Valentyna STETSIURA

Інтеграційні принципи і методи викладання внутрішньої медицини у студентів медичних закладів *[Integration Principles and methods of teaching internal medicine to Medical Students]* 101

ДОВГАЛЬ Марина / Maryna DOVHAL Напрями використання штучного інтелекту у викладанні патофізіології у закладах вищої освіти [<i>Directions for Integrating Artificial Intelligence into Pathophysiology Education within Higher Education</i>]	104
ІЛЬНИЦЬКА Тетяна / Tetiana ILNITSKA Використання сучасних цифрових інструментів у професійній підготовці майбутніх медичних фахівців [<i>Implementation of Modern Digital Tools in the Vocational Training of Future Healthcare Practitioners</i>]	106
КІРЖА Надія, ПРИСЯЖНЮК Андрій / Nadiia KIRZHA, Andrii PRYSIAZHNIUK Формування термінологічної культури майбутніх зуботехніків засобами української мови в умовах цифровізації та воєнних трансформацій медичної освіти [<i>Developing the Terminological Culture of Future Dental Technicians via the Ukrainian Language Amidst Digitalization and Wartime Transformations in Medical Education</i>]	109
МАЛІМОН Дарія / Dariya MALIMON Штучний інтелект у медичній освіті: персоналізація навчання та проблеми академічної відповідальності / [<i>Artificial Intelligence in Medical Education: Personalizing Learning and Challenges of Academic Accountability</i>]	112
МІРЗЕБАСОВ Максим, КРАСИЛЬНІКОВА Анна / Maksym MIRZEBASOV, Anna KRASYLNYKOVA Глобальні тренди розвитку медичної освіти та їх імплементація в Україні / [<i>Global Trends in the Evolution of Medical Education and Their Practical Implementation in Ukraine</i>]	116
НІКОЛАЄНКО Оксана / Oksana NIKOLAIENKO Нові можливості отримання освіти під час війни [<i>Emerging Opportunities for Accessing Education Amidst Wartime</i>]	119
ОГАНЕСЯН Ірина, СТАРЧІКОВА Ірина, ГРУБНИК Михайло / Iryna OGANESIAN, Iryna STARCHIKOVA, Mykhailo HRUBNYK Розвиток цифрових лабораторій та віртуальних навчальних платформ у медичній освіті [<i>The Advancement of Digital Laboratories and Virtual Learning Platforms within the Framework of Medical Education</i>]	122
ПАЛАМАРЧУК Ольга / Olha PALAMARCHUK Особливості застосування мультимедійних презентацій в освітньому процесі [<i>Methodological Aspects of Multimedia Presentation Application in the Educational Process</i>]	125

ПРИСЯЖНЮК Андрій, КІРЖА Надія / Andrii PRYSIAZHNIUK, Nadiia KIRZHA	
Інтеграція технологій 3d-моделювання зубних протезів у фахову підготовку зубних техніків: концепція нової дисципліни для медичних коледжів [Integrating 3D Modeling Technologies for Dental Prosthetics into the Professional Training of Dental Technicians: A Concept for a New Discipline in Medical Colleges]	130
РОГОЗІН Володимир, КОПЧАК Оксана, АШАРЕНКОВА Ольга, ЧЕРНЯК Світлана / Volodymyr ROHOZIN, Oksana KOPCHAK, Olha ASHARENKOVA, Svitlana CHERNYAK	
Використання імітаційних освітніх технологій у процесі післядипломної професійної підготовки лікарів-стоматологів дитячого профілю [Simulation-Based Learning Technologies within the System of Postgraduate Professional Development for Pediatric Dentists]	133
ЦЕДІК Марія, ГУНЧЕНКО Катерина / Mariia TSEDIK, Kateryna HUNCHENKO	
Інструменти цифрового проєктного менеджменту у сучасній медицині [Digital Project Management Tools in Modern Medicine]	136
Алла VITSIUK / ВІЦЮК Алла	
Innovative approaches to training future doctors in the 21st century [Інноваційні підходи до підготовки майбутніх лікарів у 21 столітті]	140

Секція 5 / Section 5

ЕФЕКТИВНІ МОДЕЛІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХІЧНОГО ТА МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я (СЕКЦІЯ ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ СЕМЕНА ФІШЕЛЬОВИЧА ГЛУЗМАНА)

*[Effective Models for Ensuring Psychological and Mental Health
(Session Dedicated to the Memory of Semen Gluzman)]* **144**

АФОНІН Едуард, МАРТИНОВ Андрій / Eduard AFONIN, Andriy MARTYNOV	
Психологічна наука як фактор забезпечення ментального здоров'я [Psychological Science as a Factor in Ensuring Mental Health]	144

БАГНЕНКО Володимир / Volodymyr BAHNENKO	
Наратив як інструмент інтеграції травматичного досвіду в життєвій історії членів сімей військових [Narrative as a Tool for Integrating Traumatic Experience into the Life Histories of Military Families]	148

ВЕРНУДІНА Ірина / Iryna VERNUDINA Вітальні сили українства в оптиці психолінгвістики: від витоків до архетипів [<i>The Vital Forces of Ukrainians through the Lens of Psycholinguistics: From Origins to Archetypes</i>]	152
КУХАР Іван / Ivan KUKHAR Вплив гармонійного розвитку людини на резильєнтність під час війни [<i>The Impact of Harmonious Human Development on Resilience during Wartime</i>]	156
ЛАМПИЦЬКА Оксана, СУРСАЄВА Інна / Oksana LAMPITSKA, Inna SURSAIEVA Формування психологічної стійкості майбутніх медичних працівників в умовах воєнного стану [<i>Developing Psychological Resilience in Future Healthcare Professionals under Martial Law</i>]	161
ЛЕПСЬКИЙ Максим / Maksym LEPSKYI Стратегічний делірій політика як прояв ментального нездоров'я [<i>A Politician's Strategic Delirium as a Manifestation of Mental Ill-Health</i>]	164
МАЛІМОН Віталій / Vitaliy MALIMON Ментальне благополуччя особистості в умовах війни: ресурс чи ілюзія? [<i>Mental Well-being of the Individual in Wartime: Resource or Illusion?</i>]	168
САРДАНОВА Юлія / Yuliia SARDANOVA Від крихкості до антикрихкості: модель побудови індивідуальної та колективної стійкості в умовах тривалого стресу [<i>From Fragility to Antifragility: A Model for Building Individual and Collective Resilience under Conditions of Prolonged Stress</i>]	173
СВЯТЕЦЬКА Галина / Halyna SVIATETSKA Формування суїцидальних ідей в осіб з ігровою залежністю (лудоманією) [<i>Formation of Suicidal Ideation in Individuals with Gambling Disorder (Ludomania)</i>]	176
СОЛОВЕЙ Алла, ВОЛОДКА Наталя / Alla SOLOVEI, Natalia VOLODKA Психосоціальна підтримка інституційних закладів на прикладі Всеукраїнської благодійної організації «Турбота про літніх в Україні» [<i>Psychosocial Support for Institutional Facilities: A Case Study of the All-Ukrainian Charity Organization "Age Concern Ukraine"</i>]	179

ТИМОФЄЄВА Оксана / Oksana TYMOFIEIEVA Ризики, біохімічний механізм та немедикаментозна профілактика хронічного стресу [<i>Risks, biochemical mechanisms, and non-pharmacological prevention of chronic stress</i>].....	182
--	-----

Секція 6 / Section 6

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У СИСТЕМАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: ПОЛІТИКИ, МЕХАНІЗМИ, ІНДИКАТОРИ <i>[Gender Equality in Healthcare and Medical Education Systems: Policies, Mechanisms, and Indicators]</i>	185
--	-----

БИСТРЯКОВ Ігор, КЛИНОВИЙ Дмитро / Ihor BYSTRIAKOV, Dmytro KLYNOVYI Соціально-демографічні умови реконструктивного повоєнного розвитку сфери охорони здоров'я України [<i>Socio-Demographic Conditions for the Reconstructive Post-War Development of Ukraine's Healthcare Sector</i>]	185
--	-----

ПОЛИЩУК Каріна, ЧИСТОВСЬКА Катерина, ФІЛІПЕНКО Вікторія, ГАЛАЦЬКА Валентина / Karina POLISHCHUK, Kateryna CHYSTOVSKA, Viktoriia FILIPENKO, Valentyna HALATSKA Гендерно чутливе мовлення в медицині: використання інклюзивних назв професій [<i>Gender-Sensitive Speech in Medicine: The Use of Inclusive Occupational Titles</i>]	188
--	-----

ТЕРТИШНА Олена, МОТИГІН Володимир / Olena TERTYSHNA, Volodymyr MOTYHYN Дніпровський Інститут медицини та громадського здоров'я: гендерна соціалізація викладачів та студентів [<i>Dnipro Institute of Medicine and Public Health: Gender Socialization of Faculty and Students</i>]	194
--	-----

Секція 7 / Section 7

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ СТІЙКОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В СУЧАСНИХ УМОВАХ (СЕКЦІЯ ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ЗАГИБЛИХ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ГАЛУЗІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ) <i>[Public Governance for Ensuring Resilience and Efficiency in the Healthcare Sector under Modern Conditions (Session Dedicated to the Memory of Fallen Faculty Members in the Field of Public Governance)]</i>	200
--	-----

БАТАНОВ Юрій / Yurii BATANOV Data-driven модель публічного управління: вплив ESG-орієнтованого бюджетування громад на місцеві системи громадського здоров'я [<i>Data-Driven Model of Public Governance: The Impact of Community ESG-Oriented Budgeting on Local Public Health Systems</i>]	200
ГОРБАТЮК Оксана, ЧАЙКОВСЬКИЙ Олег, ФТЕМОВА Тетяна / Oksana HORBATIUK, Oleh CHAIKOVSKYI, Tetiana FTEMOVA Біологічна та епідемічна безпека як елемент національної стійкості: роль державного нагляду [<i>Biological and Epidemic Safety as an Element of National Resilience: The Role of State Supervision</i>]	204
ДЕГТЯРЬОВА Ія, ДЕМІХОВ Олексій / Iia DENTIAROVA, Oleksii DEMIKHOV Можливості застосування салютогенного підходу в стратегіях місцевого розвитку та забезпеченні громадського здоров'я в Україні [<i>Opportunities for applying the salutogenic approach to local development strategies and public health provision in Ukraine</i>]	206
ІГНАТЕНКО Олександр / Oleksandr IHNATENKO Удосконалення санітарних нормативно-правових механізмів управління побутовими відходами [<i>Improving Sanitary Regulatory and Legal Mechanisms for Household Waste Management</i>]	211
КРОЙТОР Володимир, КАРПОВА Світлана / Volodymyr KROITOR, Svitlana KARPOVA Особливості електронного договору про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій [<i>Features of the Electronic Agreement on Medical Services under the Program of Medical Guarantees</i>]	215
КУВШИНОВА Євгенія / Evgeniya KUVSHYNOVA Трансформація публічного управління у сфері громадського здоров'я в умовах війни: багаторівневе врядування та роль організацій громадянського суспільства [<i>Transformation of Public Management in the Field of Public Health Amidst War: Multi-level Governance and the Role of Civil Society Organizations</i>]	221
МАЗУР Віталій, ЯРОВА Юлія / Vitalii MAZUR, Yuliia YAROVA Маркетингові дослідження у формуванні публічної політики забезпечення фармацевтичної сфери [<i>Marketing Research in Shaping Public Policy for Pharmaceutical Sector Provision</i>]	224

МАЛАХОВА Тетяна / Tetiana MALAKHOVA Роль соціального працівника у мультидисциплінарних медичних командах та його вплив на результати [<i>The Role of the Social Worker in Multidisciplinary Medical Teams and Their Impact on Outcomes</i>]	228
МЕЛЬНИЧЕНКО Олександр, ЯВОРОВСЬКА Ольга, МАКАРОВА Вікторія / Oleksandr MELNYCHENKO, Olha YAVOROVSKA, Viktoriia MAKAROVA Інституціональне забезпечення публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я в Україні [<i>Institutional Support for Public Governance of Healthcare Sector Development in Ukraine</i>]	232
МИРОНОВ Володимир / Volodymyr MYRONOV Публічне управління реорганізацією системи охорони здоров'я України: виклики стійкості в умовах воєнного часу та шляхи підвищення ефективності [<i>Public Governance of Ukraine's Healthcare System Reorganization: Resilience Challenges in Wartime and Ways to Improve Efficiency</i>]	235
ПАНТЮХОВА Таїсія, БІЛИЧЕНКО Надія / Taisiia PANTIUKHOVA, Nadiia BILYCHENKO Загрози ядерній та радіаційній безпеці України в умовах воєнного часу [<i>Threats to Ukraine's Nuclear and Radiation Safety under Wartime Conditions</i>]	238
СЄНОКОСОВ Олексій / Olexii SIENOKOSOV Проблематика стійкості публічного управління у сфері громадського здоров'я [<i>Issues of Public Governance Resilience in the Sphere of Public Health</i>]	243
ТИМОШКОВ Максим / Maksym TYMOSHKOV Державне управління у сфері надання хірургічної допомоги населенню [<i>Public Administration in the Sphere of Surgical Care Provision to the Population</i>]	246
Oleksandr MISHCHENKO, Maryna MISHCHENKO / МІЩЕНКО Олександр, МІЩЕНКО Марина Public Administration for Ensuring Resilience and Efficiency in Healthcare Under Contemporary Conditions [<i>Державне управління для забезпечення стійкості та ефективності охорони здоров'я в сучасних умовах</i>]	249
Автори тез доповідей/ Authors of abstracts	252

6. Ukraine emergency response plan 2022–2024. *World Health Organization*. 2022.
7. Busse R., Blümel M. Germany: Health system review. *Health Systems in Transition*. 2014. Vol. 16. No 2.
8. Sagan A., Kowalska-Bobko I. Poland: Health system review. *Health Systems in Transition*. 2018. Vol. 20. No 1.
9. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року. *МОЗ України*. 2025. URL: <https://moz.gov.ua/storage/uploads/3b12eed8-260c-46e5-baa7-b8418d7187ee/UKR-Strategy-2030-.pdf> (дата звернення: 15.02.2026).
10. Primary health care: transforming vision into action. Geneva : World Health Organization. 2018.
11. Anell A., Glenngård A. H., Merkur S. Sweden: Health system review. *Health Systems in Transition*. 2012. Vol. 14. No 5.
12. *Health at a Glance 2023: OECD Indicators*. Paris : OECD Publishing, 2023.
13. *Governance for health in the 21st century*. Copenhagen : World Health Organization. 2012.

ПАНТЮХОВА Таїсія, БЛИЧЕНКО Надія

Taisiia PANTIUKHOVA, Nadiia BILYCHENKO

ЗАГРОЗИ ЯДЕРНІЙ ТА РАДІАЦІЙНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Threats to Ukraine's Nuclear and Radiation Safety under Wartime Conditions

Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну 24 лютого 2022 року створило безпрецедентну ситуацію у сфері ядерної та радіаційної безпеки, оскільки вперше в історії експлуатація ядерних енергетичних об'єктів здійснюється в умовах активних бойових дій. За оцінками International Atomic Energy Agency, воєнні дії суттєво вплинули на стабільність функціонування ядерних установок України та сформували нові ризики виникнення радіаційних аварій [1].

У дослідженні здійснено аналіз сучасних загроз радіаційній безпеці населення України в умовах війни, проведено оцінку потенційно небезпечних джерел іонізуючого випромінювання на території міста Харкова та визначення основних заходів індивідуального захисту населення у разі виникнення радіаційних аварій.

Здійснено огляд та аналіз доступних інформаційних ресурсів мережі Internet, матеріалів International Atomic Energy Agency та Всесвітньої організації охорони здоров'я, нормативні документи органів державного регулювання України. Використані методи: інформаційного пошуку, бібліографічний та аналітичний.

До основних факторів загрози ускладнення радіологічної ситуації належать артилерійські обстріли територій атомних електростанцій (АЕС), пошкодження критичної енергетичної інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів постачання обладнання, дефіцит кваліфікованого персоналу, психологічний тиск на працівників, а також неодноразові втрати зовнішнього електропостачання енергоблоків АЕС [1]. Додаткову небезпеку становить факт захоплення ядерних об'єктів України військовими підрозділами російської федерації, зокрема території Чорнобильської атомної електростанції у період з лютого по березень 2022 року та Запорізької атомної електростанції (далі ЗАЕС) з березня 2022 року, що створює довготривалу загрозу порушення систем ядерної безпеки [1; 2].

У відповідь на нові виклики International Atomic Energy Agency сформулювало концепцію «Seven Indispensable Pillars» [1], що визначає ключові умови безпечного функціонування ядерних установок під час воєнного конфлікту. Відповідно до цієї концепції безпечна експлуатація ядерних об'єктів можлива лише за умови збереження фізичної цілісності установок, працездатності систем безпеки, стабільного зовнішнього електропостачання, безперервності логістичних процесів, можливості персоналу виконувати свої професійні функції без тиску, функціонування систем радіаційного моніторингу та підтримання зв'язку з національними регуляторними органами. Особливо критичним фактором залишається стабільність зовнішнього електроживлення, оскільки його втрата створює ризик відмови систем охолодження реакторів та розвитку важкої аварії [1].

У зв'язку з тривалою окупацією ЗАЕС генеральний директор International Atomic Energy Agency представив концепцію «Five Concrete Principles» [1], спрямовану на запобігання ядерній аварії на станції. Вона передбачає заборону атак на об'єкт та його інфраструктуру, недопущення використання території станції у військових цілях, забезпечення стабільності зовнішнього електропостачання, захист критичних систем безпеки від пошкодження або саботажу та недопущення дій, що можуть порушити зазначені принципи.

Постійна присутність експертної місії International Atomic Energy Agency на майданчику ЗАЕС забезпечила безперервний міжнародний технічний контроль стану ядерної безпеки станції в умовах воєнного конфлікту. За результатами спостережень встановлено, що одним із основних факторів ризику залишається нестабільність зовнішнього електропостачання, що у разі тривалої втрати живлення може призвести до порушення роботи систем охолодження реакторів [1]. Додаткову загрозу створює присутність військової техніки та військового персоналу на території станції.

Одним із найбільш небезпечних факторів порушення ядерної безпеки в умовах воєнного конфлікту стала нестабільність зовнішнього електропостачання ЗАЕС. Вперше в історії експлуатації станції 25 серпня 2022 року відбулося повне відключення працюючих енергоблоків від енергосистеми України внаслідок пошкодження магістральних ліній електропередач [1; 4].

У подальшому протягом 2023–2025 років неодноразово реєструвалися випадки втрати зовнішнього електропостачання станції внаслідок пошкодження енергетичної інфраструктури, що змушувало використовувати аварійні дизельні генератори для підтримання роботи критичних систем безпеки [1]. За результатами радіаційного моніторингу в районі Енергодару перевищення природного радіаційного фону не зафіксовано [1; 4].

На відміну від територій, де розташовані АЕС, місто Харків не має енергетичних ядерних реакторів, однак на його території функціонує низка наукових та медичних установ, у яких використовуються джерела іонізуючого випромінювання. Умови воєнного конфлікту створюють потенційні ризики пошкодження таких об'єктів, що може призвести до локального радіаційного забруднення території міста [4; 7].

Найбільш значущим потенційно небезпечним об'єктом є Національний науковий центр «Харківський фізико-технічний інститут», на території якого розташована ядерна підкритична установка «Джерело нейтронів». Основна потенційна небезпека такого об'єкта пов'язана не з можливістю ядерної аварії, а з ризиком механічного руйнування активної зони та локального розсіювання радіоактивних матеріалів у разі прямого влучання боєприпасів [4; 6].

У березні 2022 року майданчик інституту зазнав неодноразових артилерійських обстрілів, унаслідок яких було пошкоджено будівлі експериментальних корпусів, систему електропостачання та допоміжну інфраструктуру установки. Незважаючи на це, активна зона установки не була пошкоджена, а радіаційний фон у районі П'ятихаток залишався в межах природних значень [4].

Важливим об'єктом радіаційного ризику у центральній частині міста є Державна установа «Інститут медичної радіології та онкології ім. С. П. Григор'єва НАМН України», де застосовуються джерела гамма-випромінювання на основі ізотопів кобальту-60 та цезію-137, а також радіофармацевтичні препарати для діагностики та лікування онкологічних захворювань [7; 8]. У разі пошкодження сховищ або терапевтичного обладнання можливе локальне радіаційне забруднення приміщень або

прилеглої території, однак більшість радіонуклідів мають обмежений період напіврозпаду, що зменшує тривалість потенційної небезпеки.

Ще одним об'єктом підвищеної уваги є Харківський обласний клінічний онкологічний центр, у якому використовуються джерела іонізуючого випромінювання для дистанційної гамма-терапії та брахітерапії. Найбільшу потенційну небезпеку становлять джерела кобальту-60 та іридію-192, які у разі руйнування захисних контейнерів можуть створювати зони локального інтенсивного опромінення в межах території медичного закладу. Водночас такі джерела мають капсульовану форму та не здатні спричинити масштабного радіаційного забруднення міста [7; 8].

Окрему категорію становлять радіофармпрепарати, що використовуються у діагностичних відділеннях ядерної медицини. Вони характеризуються коротким періодом напіврозпаду та становлять лише тимчасову локальну небезпеку у разі пошкодження лабораторних приміщень [8].

Важливою складовою забезпечення радіаційної безпеки населення в умовах ризику пошкодження ядерних об'єктів є проведення санітарно-просвітницької роботи щодо правил застосування препаратів калію йодиду та заходів колективного і індивідуального захисту. Йодна профілактика застосовується виключно для запобігання накопиченню радіоактивного ізотопу йоду-131 у щитоподібній залозі та не є універсальним засобом захисту від усіх видів іонізуючого випромінювання [3; 5]. Препарати калію йодиду повинні застосовуватися виключно за офіційним повідомленням органів цивільного захисту, зокрема Державної служби України з надзвичайних ситуацій або органів місцевої влади [3].

Для умов міста Харкова важливо враховувати, що потенційно небезпечні об'єкти, пов'язані з використанням джерел іонізуючого випромінювання у медичних установах використовують переважно ізотопи кобальту-60 та іридію-192, які не супроводжуються утворенням радіоактивного йоду. У зв'язку з цим проведення йодної профілактики у разі локальних аварій на таких об'єктах зазвичай не є доцільним [3; 7].

У разі радіаційної аварії одним із основних завдань індивідуального захисту населення є запобігання потраплянню радіонуклідів до організму інгаляційним та аліментарним шляхами. Для цього рекомендується використання респіраторів класу захисту FFP2 або FFP3, а за їх відсутності – ватно-марлевих пов'язок або щільних тканинних засобів захисту органів дихання [8].

Алгоритм поведінки населення при виникненні аварії на ядерному об'єкті передбачає перебування в приміщенні або захисній споруді,

максимальне обмеження обміну повітря із зовнішнім середовищем, отримання інформації лише з офіційних джерел, виконання рекомендацій органів цивільного захисту щодо можливого прийому препаратів калію йодиду та підготовку до можливої евакуації з необхідним запасом документів, води, медикаментів і засобів індивідуального захисту [1; 5].

Таким чином, аналіз потенційно радіаційно небезпечних об'єктів Харкова свідчить, що навіть за умов їх можливого пошкодження внаслідок бойових дій ризик виникнення масштабного радіаційного забруднення території міста залишається низьким. Найбільш імовірним сценарієм розвитку надзвичайних ситуацій є локальні радіаційні інциденти обмеженого характеру, що потребують проведення оперативного радіаційного контролю та обмежувальних заходів у межах окремих територій.

Важливим напрямом захисту населення є санітарно-просвітницька робота. Підвищення обізнаності населення та постійний контроль за станом потенційно небезпечних об'єктів є ключовими умовами забезпечення радіаційної безпеки в умовах воєнного часу.

Список використаних джерел

1. *Nuclear Safety, Security and Safeguards in Ukraine: Summary Report by the Director General.* Vienna: International Atomic Energy Agency, 2025. 48 p. URL: <https://www.iaea.org/sites/default/files/documents/gov2025-54.pdf> (дата звернення: 06.04.2026).
2. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 08 лютого 1995 р. № 39/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 06.04.2026).
3. Про затвердження Регламенту щодо проведення йодної профілактики у разі виникнення радіаційної аварії: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09 березня 2021 р. № 408. URL: <https://moz.gov.ua/uk/n-408-vid-09032021-pro-zatverdzennya-reglamentu-shchodo-provedennya-iodnoi-profilaktiki-u-razi-viniknennya-radiaciinoi-avarii> (дата звернення: 06.04.2026).
4. Стан ядерної та радіаційної безпеки установки «Джерело нейтронів»: офіційний звіт. Державна інспекція ядерного регулювання України. URL: <https://snriu.gov.ua/> (дата звернення: 06.04.2026).
5. *Iodine thyroid blocking. Guidelines for use in planning and responding to radiological and nuclear emergencies.* Geneva: World Health Organization, 2017. 46 p.
6. Ядерна підкритична установка «Джерело нейтронів»: технічний опис. Національний науковий центр «Харківський фізико-технічний інститут». URL: <https://kipt.kharkov.ua/> (дата звернення: 06.04.2026).
7. ДУ «Інститут медичної радіології та онкології ім. С. П. Григор'єва НАМН України»: офіційний сайт. URL: <https://medradiologia.org.ua/> (дата звернення: 06.04.2026).
8. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97): Державні гігієнічні нормативи. Київ: МОЗ України, 1997. 125 с.